

De amerikanske Svingploves Vedligeholdelse.

Ved *Emil Jørgensen.*

I det forberedende Møde, som Dommerkomiteen for Plovprøven paa Fyen 1903 afholdt den 6. Juli, besluttede man at anmode Maskinudvalget om at udsende nogle Spørgeskemaer til bekendte Landmænd rundt om i Landet, for at søge samlet noget Materiale, der kunde bidrage til at give Oplysning om de amerikanske Svingploves Udbredelse i Almindelighed, og ganske særlig søge at faa nogle Tal for Omkostningerne ved disse Ploves Vedligeholdelse, et Spørgsmaal, som man ikke kan faa belyst ved en kortvarig Plovprøve.

Den 3. August udsendtes 150 Spørgeskemaer med nedenstaaende 11 Spørgsmaal:

1. Hvilke amerikanske Plove ere mest udbredte i Deres Egn?
2. Hvilke Plove bruger De? hvor mange? originale amerikanske? efterlavede?
3. Under hvilke Forhold bruger De Ploven? uden noget Langjern? med Knivlangjern? med Skivelangjern? med Forplov?
4. Hvor dybt pløjer De og hvorledes er Jordens Beskaffenhed?
5. Hvor mange Tdr. Land pløjer De med 1 amerikansk Plov om Aaret?

6. Hvad koster 1 Plov at vedligeholde med Skære- og Langjern i 1 Aar?
7. Kan De opgive, hvor mange Tdr. Land der kan pløjes med: 1 Skærespids, 1 Skære, 1 løst Bryststykke, 1 Muldplade, før disse Sliddele skulde fornyes? Har De haft andre væsentlige Reparationer?
8. Mener De, at de amerikanske Plove ere dyrere eller billigere i Vedligeholdelse end de danske eller tyske Plove?
9. Er De fuldt ud tilfreds med den amerikanske Plov og dens Arbejde, eller har De bemærket nogle Ulemper under Brugen ved de vendbare Sliddele, ved Plovens Gang, Vending og Slipning naar den bliver slidt? Forekommer det Dem at Ploven bliver tungere, naar den bliver noget slidt?
10. Hvilken Plov (af de amerikanske og tyske) anser De i det hele for at udrette det bedste Arbejde?
11. Hvis Maskinudvalget skulde finde Anledning til at foretage nogle Prøver med slidte Plove, vil man da eventuelt kunde laane en Plov hos Dem? Udvalget afholder Omkostningerne ved Transporten frem og tilbage, og Prøven vil i saa Tilfælde finde Sted nogle Dage i første Halvdel af Oktober.

Af disse 150 Skemaer indkom i Løbet af August og September 97, hvoraf ca. 30 vare temmelig ufuldstændig besvarede, saa der bliver kun ca. 60 Skemaer med nogenlunde udtømmende Oplysninger.

Svarene paa de stillede Spørgsmaal ere ret forskellige, og navnlig ere Svarene paa Spørgsmaalet om Omkostningerne ved Plovens Vedligeholdelse meget forskellige, og svinger mellem meget vide Ydergrænser. Dette har sin naturlige Forklaring deri, at Sliddet paa Plovens Arbejdsdele er yderst forskellig efter Jordens Beskaffenhed og navnlig eftersom Jorden er mere eller mindre tør og haard, naar der pløjes. Mange Landmænd have ogsaa helt undladt at give Svar paa disse Spørgsmaal, idet de gøre gældende, at Sliddet paa samme Slags Plove er

saa forskellig fra Tid til anden, at de ikke mene Oplysninger herom kan have nogen Værdi. Det maa dog meget beklages, at saa mange af Skemaerne af denne Grund ikke give Svar paa de Spørgsmaal, som i Virkeligheden er Hovedspørgsmaalet, og hvorom de andre Spørgsmaal egentlig dreje sig og skulde tjene til at oplyse; thi vel var det at vente, at de Tal, man kunde faa opgivet for Plovens Vedligeholdelse pr. Aar eller pr. Td. Land, maatte blive meget forskellige, men ved at sammenholde mange saadanne Tal for samme Art Plove, og under behørigt Hensyn til Jordens Beskaffenhed, vilde man dog ventelig kunde finde et almindeligt Udtryk for, hvor meget de amerikanske Plove koste at vedligeholde i Forhold til vore danske Plove, og — hvad der var det væsentligste — om der var nogen Forskel i Vedligeholdelsesomkostningerne ved de forskellige Fabrikater af amerikanske Plove.

Der er dog, som nævnt, indkommet ca. 60 ret fylde Besvarelser, men da de opgivne Tal ere saa forskellige, vilde det have været meget ønskeligt, om der havde været mange flere.

De allerfleste Besvarelser dreje sig om Oliverploven, denne Plov synes at være den mest udbredte af alle amerikanske Plove. Af de 97 Landmænd, der have indsendt Besvarelser, have:

- 50 Oliverploven alene,
- 10 Oliverploven sammen med andre Plove,
- 11 Albionploven alene,
- 4 Albionploven sammen med andre Plove,
- 5 Bisselploven alene,
- 7 Bisselploven sammen med andre Plove,
- 5 Fraugdeploven alene,
- 5 Fraugdeploven sammen med andre Plove,
- 1 Victoriaploven alene,
- 1 Victoriaploven sammen med andre Plove,
- 1 Imperialploven alene,
- 2 Canadaploven sammen med andre Plove og
- 2 South Bend uden nærmere Betegnelse.

Paa Spørgsmaalet: »Hvilken Plov er mest udbredt i Deres Egn«, faar man i de allerfleste Tilfælde Svaret: Oliverploven, derefter kommer Albion og Bissel. Paa Fyen og i Østjylland har Fraugdeploven en Del Udbredelse og paa Lolland-Falster Rud. Sacks en- og tofurede Plove samt Rud. Sacks Underplov paa et dansk Plovstel.

Det synes at være meget almindeligt at pløje med de amerikanske Plove uden noget Langjern; nogle bruger Forploven under alle Forhold, de fleste sætte dog kun Forploven paa, naar der pløjes Grønjord, Roejrd og naar Stubben er lang. Skivelangjern bruges kun af faa, og da kun til Albion og Fraugde, enkelte have helt erstattet Forploven med Skivelangjern og udtale sig anerkendende om dette. En enkelt Landmand udtaler sig stærkt imod at bruge Ploven uden Langjern, han finder det unaturligt at bruge Ploven paa den Maade.

Paa Spørgsmaalet: »Hvor mange Tdr. Land pløjes med en amerikansk Plov aarlig«, lyder Svaret fra de mindre Gaarde i Reglen 30—40 Tdr. Land og for de større Gaarde 40—50 Tdr. Land, d. v. s. man bruger Ploven til al Slags Pløjning, dog er der enkelte Landmænd, der have baade amerikanske Plove og tyske Rud. Sacks Plove, som saa bruge de amerikanske til Brakjrd og Stubpløjning, og de tyske til Grønjordspløjning.

Paa Spørgsmaalet: »Hvad koster en Plov at vedligeholde med Skære- og Langjern i et Aar«, lyder Svaret højst forskellig, og de opgivne Tal bevæge sig mellem meget vide Grænser, fra 3.²⁵ Kr. til 17.⁰⁰ Kr. pr. Plov. Den Indflydelse Jordens Beskaffenhed har paa Plovdelenes Slid, om Lerjord slider mere end Sandjord eller omvendt, lader sig ikke udlede af de indkomne Besvarelser, dertil ere de for faa og for uensartede, de gaa fra den ene Yderlighed til den anden, og mange af Oplysningerne synes noget svævende. Man kan kun se, at paa de mindre Gaarde ere Vedligeholdelsesomkostningerne gennemgaaende mindre end paa de større Gaarde, hvad der jo falder sammen med, at den enkelte Plov som Regel

bruges mere paa de større Gaarde end paa de mindre. Paa de mindre Gaarde kan Udgiften nærmest sættes til 6—8 Kr. pr. Plov, paa de større Gaarde til 10—12 Kr. Fra flere mindre Gaarde opgives 2—3 Spidser og 1 Skære aarligt, altsaa 5—6 Kr.

Enkelte Landmænd have bilagt de givne Oplysninger om Vedligeholdelsesudgifterne med de originale Smederegninger (eller Afskriften deraf), der give disse Oplysninger en forøget Værdi; nogle af disse skulle anføres her, som f. Eks.:

Paa en større Gaard paa Lolland (Iermuldet Jord) med 10 Oliverplove, hvormed der gennemsnitlig pløjes 400 Tdr. Land, altsaa 40 Tdr. Land med hver Plov aarlig, har alle Vedligeholdelsesudgifterne i de sidste 4 Aar beløbet sig til 710.⁵⁰ Kr., altsaa 17.⁷⁶ Kr. pr. Plov aarlig. Hertil bemærker dog Indsenderen, at en Del af Gaardens Areal er træbevokset, saa der, foranlediget af Trærødderne, gaa særlig mange Spidser i Løbet.

Vedkommende Indsender meddeler dertil i en Randbemærkning, at man der paa Gaarden ved at køre rundt paa en Mark paa 50 Tdr. Land og ved at pløje 5—6" dybt med de 10 Oliverplove har pløjet de 50 Tdr. Land paa $2\frac{1}{2}$ Dag, eller nøjagtig 2 Tdr. Land daglig pr. Plov.

Paa en Gaard med 5 Oliverplove, Iermuldet Jord med Lerunderlag, er der i Aaret 1902 indkøbt Skærer og Spidser for 35 Kr., altsaa 7 Kr. pr. Plov.

Paa en Gaard med 8 Oliverplove, meget forskellig Jordsmon, er i 1902 anskaffet Reservedele for ialt 113.²⁵ Kr., altsaa 14.¹⁵ Kr. pr. Plov. Indsenderen gør dog opmærksom paa, at det ikke kan opgives, hvor mange Reservedele der vare i Behold ved Aarets Begyndelse og Afslutning.

Fra en Gaard med 1 Oliverplov og 4 hjemmelavede Svingplove, meget forskelligt Jordsmon, meddeles, at den ene Oliverplov har kostet 23.⁸⁵ Kr. i Vedligeholdelse fra $2\frac{4}{6}$ 1899 til August 1903, altsaa ca. 6 Kr. aarlig.

En Gaard med 6 Oliverplove og 1 Fraugdeplø, meget forskellig Jord, fra stivt Ler til rent Sand, har

Akkord med Smeden om at vedligeholde Plovene for 8.⁶⁶ Kr. pr. Plov aarlig (rimeligvis er her Muldfjæl undtagne).

En Gaard med 7 Albionplove har i 5 Aar til alle Reparationer og Fornyelser brugt 453.⁷¹ Kr. til alle 7 Plove, altsaa ca. 13 Kr. pr. Plov aarlig. Der opgives 9.⁵⁰ Kr. pr. Plov om Aaret for Vedligeholdelse af Skære og Langjern.

Paa en Gaard med 1 Bisselplov, stærk Lerjord, har Plovens Vedligeholdelse sidste Aar kostet 10.⁴⁰ Kr.

Baa en Gaard med 2 Oliverplove og 2 hjemmelavede Plove, god lermuldet Jord, ere Vedligeholdelsesudgifterne for Oliverploven opgivet til 20 Øre pr. Td. Land; der angives samtidigt, at der med hver Plov er pløjet 60 Tdr. Land om Aaret, altsaa 12 Kr. pr. Plov om Aaret i Vedligeholdelse.

Til Sammenligning hermed tjener, at fra en større Gaard opgives det, at de gamle Jernsvingplove kostede ca. 12 Kr. om Aaret i Vedligeholdelse (i et enkelt tørt Aar 15 Kr.), og at Plovfabrikant A. Jakobsen, Fraugde, meddeler, at han har Akkord med flere større Gaarde paa Fyen til 6 Kr. pr. Plov om Aaret, naar han maa bruge sine vendbare Sliddele, og 10 Kr. pr. Plov uden disse (Muldfjæl beregnes ekstra).

Hvad de forskellige Slags Plove angaa, da synes Fraugdeploven at være den billigste i Vedligeholdelse, derefter kommer Oliver og Bissel, dyrest ere Albionplove.

Fra en større Gaard i Grenaaegnen opgives saaledes 12 Kr. aarlig for de danske Svingplove, 15—16 Kr. for Oliver og 21—22 Kr. for Albion.

Fra paafaldende mange Brugere af Oliverplove klages der over, at disse Plove ere blevne meget dyrere i Vedligeholdelse i de senere Aar end de have været tidligere, idet Skærespidserne synes at være af daarligere Materiale end tidligere, de passe ikke saa godt som tidligere og knække hyppigere. Generalagenten for disse Plove, W. Langreuters Eftf. i Kjøbenhavn, for hvem man

har forelagt Sagen, paastaar meget bestemt, at Forklaringen hertil er den, at der i de senere Aar af et enkelt dansk Firma er solgt en Mængde danske Efterligninger af Skærespidsen til Landsbysmede Landet over, men af et tarveligere Materiale end de originale amerikanske, som udelukkende føres af Generalagenten for Ploven.

Materialet i Bisselploven regnes, efter de foreliggende Udtalelser at dømme, at være noget blødere end i Oliverploven, særlig Landsiden og det løse Bryststykke.

For at supplere det foregaaende Spørgsmaal, har man rettet det Spørgsmaal til Brugerne af Plovene: »Kan De opgive, hvor mange Tdr. Land der kan pløjes med en Skærespids, et Skære, et løst Bryststykke og en Muldplade, før disse Sliddele skulle fornyes.« Svarene herpaa ere naturligvis højst forskellige. 15—20 Tdr. Land for en Skærespids, naar ikke særlige Uheld indtræffe, og 20—25 Tdr. Land med et Skære synes at være det almindelige, dog opgive enkelte indtil 30 Tdr. Land med en Spids og 50 Tdr. Land med et Skære. Paa den anden Side kan der, naar særlige Uheld træde til, særlig for Oliverploven, knække 2—3 Spidser paa 1 Time.

En Landside menes at kunne holde til 150—200 Tdr. Land og en Muldplade til 400—500 Tdr. Land. Paa mange, selv større Gaarde, har man brugt Plovene i 6 Aar uden at Muldfjælen trænger til Fornyelse. Fabrikant Jakobsen, Fraugde, regner 400 Tdr. Land for en af sine originale amerikanske Muldfjæle og 300 Tdr. Land for en efterlavet.

Af andre væsentlige Reparationer, foruden de førnævnte, bemærke flere Indsendere, at Fortøjet paa de amerikanske Plove slides forholdsvis hurtigt.

De fleste Indsendere udtale som deres Mening, at de amerikanske Plove i det Hele ere billigere at vedligeholde end de danske og tyske Plove. Nogle mene dog, at de ere dyrere, og de Opgivelser, der ere dokumenterede ved Smederegningerne, tyde egentlig ikke paa, at de amerikanske Plove ere saa meget billigere at vedligeholde.

holde, som man, naar man ikke fører nøjagtigt Regnskab herover, er tilbøjelig til at antage.

Spørgsmaalet om man er fuldt ud tilfreds med den amerikanske Plov og dens Arbejde eller om man havde bemærket Ulemper under Brugen, har givet flere Indsendere Anledning til forskellige Bemærkninger.

Hvad først Plovens Arbejde angaar, da ere vel de fleste enige om, at Arbejdet er smukt og godt, langt bedre end de danske Svingploves Arbejde, men enkelte mene dog, at de amerikanske Plove vende Jorden for stærkt og »klasker« den for stærkt sammen, og foretrækker af den Grund de tyske Rud. Sacks Plove. En enkelt Indsender skriver saaledes, at Rud. Sacks Plov (som Svingplov, altsaa en Rud. Sacks Underplov paa en almindelig Plovaas) er langt nemmere og behageligere at arbejde med og udfører det bedste Arbejde ved at løfte Furen højere op end Oliverploven.

Af Ulemper nævnes, at Agerryggene blive for høje og Agerrenene for brede samt at Støttehjulet er i Vejen ved Afpløjningen, saa man ikke faar den smukke Afpløjning, som man er vant til med de danske Svingplove. Endvidere, at man i Agre, hvor man kører igennem forskellige Slags Jord, har vanskeligt ved at holde ens Dybde. For Oliverplovens Vedkommende klages der meget hyppigt over, at Ploven snart bliver »ledeløs«, løs i alle Sammenføjninger, og at Fjedren, der holder Skærespidsen slappes, saa Spidsen tabes. De vendbare Skærer og Skærespidser skulle vendes hyppigt, ellers faar Ploven en skæv og urolig Gang. Om Ploven bliver tungere, naar Skæret og Spidserne blive slidte, ere Meningerne ligelige fordelte for og imod.

Paa det sidste Spørgsmaal, der er fremsat: »Hvilken Plov anser De for den bedste«, falde Besvarelserne hovedsagelig ud til Fordel for Oliverploven, hvad der har sin naturlige Grund deri, at de fleste af Indsenderne ere Brugere af Oliverploven. De, der have Bissel eller Victoriaploven, anbefale disse, og hvor man har baade Oliver- og Albionploven, og altsaa paa Stedet kan drage

Sammenligninger, ere Meningerne om disse Plove omtrent ligelig fordelte; nogle anbefale Oliver, andre Albion, dog synes Albion her at have et lille Flertal for sig.

I det Hele taget er man gennemgaaende godt tilfreds med de amerikanske Plove (og Fraugdeploven), men saa godt som alle Steder hvor man, foruden de amerikanske, tillige har de tyske Rud. Sacks en- og tofurede Plove, er man enig om, at disse Plove i flere Retninger have Fortrinnet for de amerikanske, t. Eks. til Grønjordspløjning; særlig paa Lolland-Falster synes disse Plove at være meget udbredte — og navnlig er Rud. Sacks Underplov paa et almindeligt Plovstel meget yndet her.

De indkomne Besvarelser af Spørgeskemaerne have vel givet mange gode Oplysninger, hvoraf der kan udledes Et og Andet af Interesse, men det kunde være meget ønskeligt at have et betydeligt større Talmateriale til Raadighed. Maskinudvalget vil derfor meget gerne vedblivende modtage Oplysninger i denne Retning, og tillader sig at anmode Landmænd, der læse dette, om ved Tid og Lejlighed at give en Besvarelse af de her berørte Spørgsmaal og indsende dem under Adresse: Hr. Inspektør Emil Jørgensen, Lyngby.
